

ARUBA

EXAMEN MAVO

2021

Tijdvak-1
vrijdag 21 mei
07.30 – 10.00

Aardrijkskunde

Correctie voorschrift

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling voor het schooljaar 2020 - 2021

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de volgende regels.

Voor de beoordeling zijn de volgende regels van belang:

1. De directeur stelt zo spoedig mogelijk het door de kandidaten gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven en het proces-verbaal van het examen aan de examinerator ter hand.
2. De examinerator ziet het werk zo spoedig mogelijk na, wijst er de onvolkomenheden in aan en geeft het werk aan de gecommiteerde.
3. De gecommiteerde beoordeelt het zo spoedig mogelijk en levert het resultaat van de beoordeling uiterlijk twee dagen voor de bekendmaking van de cesuur in.
4. Indien de commissie, belast met de vaststelling van de opgaven, bindende normen voor de beoordeling van het werk heeft opgesteld, passen de examinerator en de gecommiteerde deze bij hun beoordeling toe.
5. Indien voor een vak twee of meer examineratoren optreden, bepalen zij in onderling overleg de behaalde scores per vraag. Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het geschil voorgelegd aan de voorzitter van de examencommissie van de desbetreffende school. De voorzitter van de examencommissie kan hierbij in overleg treden met de voorzitter van de gecommiteerden. De voorzitter van de gecommiteerden kan een derde onafhankelijke gecommiteerde aanwijzen. De beoordeling van de derde gecommiteerde wordt gemiddeld met de dichtstbijzijnde beoordeling van de examinerator en de eerste gecommiteerde.
6. De examinerator en gecommiteerde drukken hun beoordeling uit in een cijfer uit de schaal van cijfers 1 tot en met 10 met de daartussen liggende cijfers met één decimaal aan de hand van de omzettingstabel. De examinerator en gecommiteerde vermelden de door hen toegekende cijfers niet op het werk zelf, doch op een afzonderlijk vel papier.
7. De examinerator vult de vastgestelde cijfers voor het schriftelijk examen in op een lijst van cijfers, waarvan het model door de directeur van de Directie Onderwijs wordt vastgesteld. De examinerator en de gecommiteerde ondertekenen de lijst.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende regels van toepassing:

- 1 De examinerator tikt in de digitale versie van het scoreblad, verstrekt door het Examenbureau, de namen en/of nummers van **alle kandidaten** en het aan iedere kandidaat toegekende aantal scorepunten per vraag.
2. Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die **geen gehele getallen** zijn, of een **score minder dan 0** zijn **niet toegestaan**.
3. Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
 - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
 - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
 - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
4. Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de letter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.

5. Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
6. Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
7. Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het Examenbureau. Het is **niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel**. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
8. Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
9. Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen. Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur. De directeur of een door hem aangewezen persoon stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB1 Het Examenbureau heeft de correctievoorschriften vastgesteld. De corrector mag **niet afwijken van het correctievoorschrift**.

NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

NB3 Als het Examenbureau vaststelt dat een (centraal) examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld in een erratum naar de directeur van de scholen gestuurd.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In geval dat het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen. In dat geval houdt het Examenbureau bij de vaststelling van de cesuur/N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen **kunnen maximaal 71 scorepunten worden behaald.**

4 Het beoordelingsmodel

vraag	antwoord	score
Omgaan met natuurlijke hulpbronnen		
maximum score 2		
1	1. Zoet water 2. Zout water 3. Zoet water 4. Zoet water	
	Indien vier (4) antwoorden juist	2
	indien drie of twee (3-2) antwoorden juist	1
	indien minder dan twee (2) antwoorden juist	0
<hr/>		
maximum score 2		
2	Correcte volgorde: 3 – 1 – 2 – 4 – 5	
	indien vijf of vier (5-4) antwoorden juist	2
	indien drie of twee (3-2) antwoorden juist	1
	indien minder dan twee (2) antwoorden juist	0
<hr/>		
maximum score 1		
3	A Bewering I en III zijn juist.	
<hr/>		
maximum score 2		
4	C De Rijn – winter maanden – regiem – kleinere	
<hr/>		
maximum score 2		
5	- De trekvissen zoals zalm en zeeforel kunnen de sluizen passeren en richting hun paaigebieden gaan.	1
	- Meer visserij mogelijk.	1
<hr/>		
maximum score 2		
6	Mogelijke antwoorden:	
	- Puntlozing verbieden	1
	- Strenge regels tegen lozing	1
	- Waterzuiveringen installeren	1

	maximum score 2	
7	- Gebrek aan geld	1
	- Gebrek aan kennis	1
<hr/>		
	maximum score 2	
8	C 1 = droog, 2 = extensieve, 3 = aquifer, 4 = milieu-uitputting	
<hr/>		
	maximum score 1	
9	De kandidaat kan aangeven dat de landbouw in de benedenloop van de rivier met een <u>watertekort</u> te kampen kan krijgen.	
<hr/>		
	maximum score 2	
10	Met bezetten van de: Westelijke Jordanoever: controle over de bergaquifer	1
	Gaza strook: controle over de kustaquifer	1
<hr/>		
	maximum score 2	
11	De kandidaat kan relateren dat als de Iljisu-dam in Turkije gevuld wordt hebben de Irakezen <u>minder water</u> . Dit kan leiden tot <u>hongersnood</u> in Irak.	
<hr/>		
	maximum score 1	
12	Mogelijke menselijke reden: - Toename van de bevolking.	1
	- Betere technische mogelijkheden.	1
<hr/>		
	maximum score 2	
13	druppelirrigatie	1
	Met druppelirrigatie is er minder verspilling van water.	1
<hr/>		
	maximum score 2	
14	Stap 1: Het vee eet het gras op inclusief de wortels waardoor er geen vegetatie meer overblijft om het zand van de woestijn vast te houden.	1
	Stap 2: De wind waait vruchtbare grond weg en blijft een kaal gebied over.	1

- 15 **maximum score 1**
Als de wadi is uitgedroogd graven mensen waterputten in de rivierbedding.
-

- 16 **maximum score 2**
Mogelijke antwoorden:
- Kan duur zijn 1
 - Neemt veel ruimte in beslag 1
 - Weghalen van natuurlijke flora en fauna 1
 - Horizonvervuiling
-

- 17 **maximum score 1**
B Biomassa
-

Internationalisering

- 18 **maximum score 1**
A Concurrentie
-

- 19 **maximum score 2**
	Rijke land	Lagelonenland
Marketing en promotie	X	
Patronen maken	X	
Confectie		X
Product samenstellen		X
- Indien vier (4) antwoorden juist 2
indien drie of twee (3-2) antwoorden juist 1
indien minder dan twee (2) antwoorden juist 0
-

- 20 **maximum score 1**
De kandidaat kan aangeven dat bedrijven makkelijker onderaannemers vinden die goedkopere werk willen doen, dit gebeurt in verschillende landen waardoor producten over de hele wereld wordt geproduceerd.

	maximum score 2	
21	Directe werkgelegenheid.	1
	De kandidaat kan aangeven dat de afdeling marketing een onderdeel is van de merk Scotsch & Soda.	1

Opmerking:

Scorepunt alleen toekennen als de kandidaat:

In de eerste vraagdeel Directe werkgelegenheid heeft beantwoord. Dan wordt voor elk juiste uitleg één (1) scorepunt toegekend.

	maximum score 2	
22	Bangladesh	1
	Vietnam	1

	maximum score 1	
23	Veilige en gezonde werkplek en werkomstandigheden.	

	maximum score 2																
24	<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>Wel kinderarbeid</th> <th>Geen kinderarbeid</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Memmeth:</td> <td>x</td> <td></td> </tr> <tr> <td>Diego:</td> <td></td> <td>x</td> </tr> <tr> <td>Ernst:</td> <td></td> <td>x</td> </tr> <tr> <td>Achmira:</td> <td>x</td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		Wel kinderarbeid	Geen kinderarbeid	Memmeth:	x		Diego:		x	Ernst:		x	Achmira:	x		
	Wel kinderarbeid	Geen kinderarbeid															
Memmeth:	x																
Diego:		x															
Ernst:		x															
Achmira:	x																
	Indien vier (4) antwoorden juist	2															
	indien drie of twee (3-2) antwoorden juist	1															
	indien minder dan twee (2) antwoorden juist	0															

Arubaanselandschappen

	maximum score 1	
25	Mogelijke antwoorden:	
	- Ouderdom van gesteenten bepalen.	
	- Welke organismen in die periode hebben gewoond.	
	- Wat de organismen aten en hoe ze leefden.	

	maximum score 2	
26	Subductie	1
	Uitleg: Bij de botsing van de twee platen dook de Caribische plaat onder de Zuid Amerikaanse plaat.	1

Opmerking:

Scorepunt alleen toekennen als de kandidaat:

in de eerste vraagdeel Subductie benoemt.

Dan wordt voor een juiste uitleg één (1) scorepunt toegekend.

	maximum score 2	
27	A – 3 , B – 4 , C – 1 , D – 2	
	Indien vier (4) antwoorden juist	2
	indien drie of twee (3-2) antwoorden juist	1
	indien minder dan twee (2) antwoorden juist	0

	maximum score 1	
28	D Beide beweringen zijn onjuist.	

	maximum score 1	
29	A Er zijn mineralen waar te nemen in de gesteenten.	

	maximum score 1	
30	Onjuist, Uitleg: Het ontstaan van <u>dieptegesteente</u> noemt men plutonisme	

Opmerking:

Scorepunt alleen toekennen als de kandidaat: in de eerste

vraagdeel Onjuist benoemt. Dan wordt voor een juiste uitleg één

(1) scorepunt toegekend.

	Maximum score 3	
31	1 – 5 – 3 – 4 – 6 – 2	
	indien zes (6) antwoorden juist	3
	indien vijf of vier (5-4) antwoorden juist	2
	indien drie of twee (3-2) antwoorden juist	1
	indien minder dan twee (2) antwoorden juist	0

	maximum score 1	
32	De kandidaat kan aangeven dat dit komt door de chemische samenstelling en verschillende mineralen waaruit hooibergiet en gabbro bestaan. Deze zijn harder dan de mineralen in tonaliet.	
	Maximum score 2	
33	De kandidaat kan aangeven dat bij chemische verwerking het gesteente wordt opgelost door zuren in het water die de hoeken van de steen aantasten en se steen als een ui laat verweren.	
	maximum score 1	
34	De kandidaat kan aangeven dat men in deze grotten jaren oude rotstekeningen van indianen kunt treffen.	
	maximum score 2	
35	Organisch sediment: bestaat uit resten van organismen.	1
	Chemisch sediment: resultaat van chemische verwerking.	1
	maximum score 2	
36	Letter b	1
	Sero Domi formatie	1
	maximum score 2	
37	b. Sero Canashito e. Sero Boegoeroei f. Franse Pas	
	indien drie (3) antwoorden juist	2
	indien twee (2) antwoorden juist	1
	indien minder dan twee (2) antwoorden juist	0
	maximum score 2	
38	1. ijstijd 2. Minder 3. daalde 4. daalde	
	indien vier (4) antwoorden juist	2
	indien drie (3) of twee (2) antwoorden juist	1
	indien minder dan twee (2) antwoorden juist	0

39 **maximum score 1**
C - Beide beweringen zijn juist.

40 **maximum score 2**
Inwerking / erosie van zoet water door rooien. 1
Inwerking / erosie van zoutwater door (ruwe) zee. 1

41 **maximum score 2**
a. juist b. onjuist c. onjuist d. juist

indien vier (4) antwoorden juist 2
indien drie (3) of twee (2) antwoorden juist 1
indien minder dan twee (2) antwoorden juist 0

42 **maximum score 1**
A – Erosie

43 **maximum score 2**
Oorzaak: Door de (harde) aanlandige wind aan de noordoost kust. 1
Gevolg: is de zee aan de noordoostkust erg ruw, waardoor er geen strandvormig aan de noordoost kust voorkomt. 1
Of
Oorzaak: Door de (rustige) afluende wind aan de zuidwest kust. 1
Gevolg: is de zee aan de zuidwest kust rustig, waardoor er wel strandvorming aan de zuidwest kust kan plaatsvinden. 1

5 Inzenden scores

De examiner verwerkt **na de eerste correctie** de scores van **alle kandidaten** in alfabetische volgorde in de digitale versie van het scoreblad. Dit scoreblad wordt door het Examenbureau verstrekt.

De examiner mailt dit ingevulde **voorlopige scoreblad**, nog **voordat het werk naar de gecommiteerde wordt gestuurd**, naar het Examenbureau.

Nadat de bespreking van het werk met de gecommiteerde heeft plaatsgevonden, past de examiner het voorlopige scoreblad aan en stuurt deze **definitieve versie** naar het Examenbureau.

Het Examenbureau analyseert de scores en **stelt de definitieve cesuur/N-term vast**. Na vaststelling **ontvangen de directeuren van de scholen de omzettingstabel** voor het desbetreffende vak van het Examenbureau.

6 Bronvermeldingen

- Bron 1 vrij naar: [Online afbeelding] van De Geo Omgaan met natuurlijke hulpbronnen
- Bron 2 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://www.volkskrant.nl>
- Bron 3 vrij naar: [Online afbeelding] van De Geo Omgaan met natuurlijke hulpbronnen
- Bron 4 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://www.usbr.gov/uc/rm/crsp/fg/index.html>
- Bron 5 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://newsontheflipside.com/middle-east/>
- Bron 6 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://www.chathamhouse.org/expert/comment/>
- Bron 7 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://www.chathamhouse.org/expert/comment/>
- Bron 8 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://cdn.cnn.com/cnnnext/dam/assets/>
- Bron 9 vrij naar: [Online afbeelding] van <http://images.nationmaster.com>
- Bron 10 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://www.isastur.com/en/isotron/type/view/9>
- Bron 11 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://wasiswa.com/biomassa/>
- Bron 12 vrij naar: [Online afbeelding] van www.radar.avrotros.nl
- Bron 13 vrij naar: [Online afbeelding] van <http://slideplayer.nl/slide/2090387/>
- Bron 14 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://www.instagram.com/p/B2efDBcnH-7/>
- Bron 15 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://www.marktdata.nl/nieuws/>
- Bron 16 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://fashionunited.nl/nieuws/mode/>
- Bron 17 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://stopkinderarbeid.nl/>
- Bron 18 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://natuurwijzer.naturalis.nl/>
- Bron 19 vrij naar: Nos Baranca
- Bron 20 vrij naar: Nos Baranca
- Bron 21 vrij naar: Nos Baranca
- Bron 22 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://www.vacationsbyaruba.com/>
- Bron 23 vrij naar: [Online afbeelding] van <https://www.google.com/maps/place/Aruba/>